

[25. 1.]

GELEIDENDE BRIEF.

*Aan den Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal.*

's GRAVENHAGE, den 18den Augustus 1879.

Ter voldoening aan het door de Tweede Kamer der Staten-Generaal uitgedrukt verlangen heb ik de eer u hierbij te zenden eene nota van inlichtingen omtrent het adres van C. P. Metelercamp te Amsterdam, betreffende het ter visie liggende van de kohieren der plaatselijke directe belastingen.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken,
KAPPEYNE.*

[25. 2.]

INLICHTINGEN.

Ingevolge het besluit van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 21 Mei jl., werd den ondergeteekende met verzoek om inlichtingen toegezonden een bij de Kamer ingekomen adres van C. P. METELERKAMP te Amsterdam, verzoekende naleving in die gemeente van art. 264 der gemeentewet, betreffende het ter visie leggen van de kohieren der plaatselijke directe belastingen.

Hij voldoet gaarne aan het verlangen der Kamer.

De heer METELERKAMP bracht ter kennis des Konings, dat door den raad der gemeente Amsterdam afwijzend was beschikt op zijn verzoekschrift, om inzage zoo van de toen ter visie liggende, als van de volgende kohieren der plaatselijke directe belasting naar het inkomen in die gemeente, dienst 1878/79. Hij had dat verzoekschrift ingediend, nadat hij te vergeefs zich vervoegd had ter gemeente-secretarie om inzage van ter visie gelegde kohieren. Die inzage was hem geweigerd, op grond dat zijn aanslag niet voorkwam op een der kohieren, terwijl hem bovendien was medegedeeld, dat, al ware dit het geval, hij dan nog slechts van zijn eigen aanslag zou mogen kennis nemen. Adressant verzocht thans den Koning het besluit van den gemeenteraad, waarover hij zich beklaagde, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Nadat het gemeentebestuur en Gedeputeerde Staten waren gehoord, heeft de ondergeteekende, gemagtigd op het adres te beschikken, aan adressant te kennen gegeven, dat geen termen waren gevonden om aan zijn verzoek te voldoen.

De heer METELERKAMP heeft reeds afschrift der stukken aan de Kamer overgelegd. Slechts de adviezen van het gemeentebestuur en van Gedeputeerde Staten zouden daarbij kunnen worden gevoegd. Tegen die mededeeling, werd zij verlangd, zou geene bedenking bestaan.

Nieuw licht omtrent de feiten kan dus de ondergeteekende niet ontsteken. Hij gelooft echter niet te gaan buiten de bedoeling der Kamer, wanneer hij zich veroorlooft omtrent de verschillende punten van beschouwing, die de zaak oplevert, kortelijk zijne bescheiden meening bloot te leggen.

Al dadelijk moet naar aanleiding van des adressants beklag bij de Kamer de aandacht worden gevestigd op den aard van

het Koninklijk vernietigingsregt. Dit, gegeven vooral met het oog op besluiten van legislative strekking of eigenlijk gezegde verordeningen, is te beschouwen als een hoog regeringsregt en niet als eene administratief-regtelijke bevoegdheid. Geenszins staat het een ieder vrij, voelt hij er zich in het belang der wet toe opgewekt, zich partij te stellen, en als eischer in cassatie op te komen tegen naar zijn oordeel onwettige besluiten, met dat gevolg, dat hij zich over regtsweigeren kunne beklagen, indien niet gevolg gegeven wordt aan zijn verlangens. Integendeel. Of zelfs daar, waar de strijd met de wet aanwezig is, door de Kroon gebruik behoort te worden gemaakt van haar regt tot vernietiging, hangt van utiliteitsbeschouwingen af, en daarbij wel in de eerste plaats van de vraag, of de vernietiging het gewenscht gevolg kan hebben. Hier was dit het geval niet. Vernietiging der beschikking, door den gemeenteraad gegeven op een tot hem gerigt verzoekschrift, brengt de zaak terug in den staat, waarin zij zich vóór de beschikking bevond, doch legt niet aan den raad de verplichting op eene nieuwe of betere beschikking te nemen. De vernietiging toch is eene regeringsdaad, geene regtelijke uitspraak. Bovendien had adressant geen persoonlijk belang. Hij sprak niet tegen, dat hij op het kohier, waarvan hem inzage geweigerd was, als aangeslagene niet voorkwam, noch deed blijken, dat dit het geval wel zou wezen met de volgende kohieren, waarvan hij in algemeene termen gewaagde. Hij wendde zich tot den Koning niet om zich te beklagen over ondervonden nadeel, maar om het op te nemen voor zijne zienswijze omtrent eene zuiver regtskundige twistvraag. Hij verwachtte, dat zoo de Regering eene doctrinaire beslissing in zijn geest gaf, de raad zich daaraan zou onderwerpen. Naar het oordeel van den ondergeteekende is art. 140 der Grondwet niet geschreven om aan de ingezetenen de gelegenheid te geven uitspraken der Regering over theoretische twistvragen, bij wijze van rescriptum principis, uit te lokken.

Tevens was hij van oordeel dat het besluit van den gemeenteraad van Amsterdam niet met de wet in strijd was. De aangeslagene op een executor verklaard kohier wordt door in beslagneming zijner goederen tot betaling gedwongen, zonder dat hij tegen de wettigheid of de hoegrootheid van zijn aanslag in verzet kan komen bij den burgerlijken regter. Tot vaststelling van dien aanslag moet dus een administratief proces worden gevoerd, waarin aan den aangeslagene de middelen ter zijner verdediging niet mogen worden onthouden. De artt. 264, 265 en 266 regelen die procedure voor de aanslagen in de plaatselijke directe belastingen. Burgemeester en wethouders maken een voorloopig kohier op. Zij, die daarop als aangeslagenen voorkomen, kunnen, achten zij zich bezwaard, doleren bij den raad. Van de beslissingen van den raad valt beroep op Gedeputeerde Staten. Geen beklag is ontvankelijk dan van hem, die door burgemeester en wethouders of door den raad is aangeslagen en opkomt tegen zijn eigen aanslag. Dit is bij de behandeling der gemeentewet stellig uitgemerkt. De voorgeschreven ter visieligging der voorloopige of door den raad vastgestelde kohieren doet den termijn loopen voor de indiening der bezwaarschriften gesteld en strekt om een ieder, die er belang bij heeft te weten of hij aangeslagen is en voor hoeveel, de gelegenheid te openen zich hieromtrent te vergewissen. In dezen gedachtengang had de Regering, uitgaande van de veronderstelling, dat geene andere aangeslagenen bij Gedeputeerde Staten in beroep konden komen dan die vooraf bij den raad hadden gedoleerd, het ter visie leggen in haar ontwerp alleen bevolen met opzigt tot het voorloopig kohier van art. 264 gemeentewet. Eerst bij de openbare beraadslaging herstelde de Minister THORBECKE deze vergissing: »Ik ben — zeide hij — door een der leden van de Vergadering opmerkzaam gemaakt, dat dit artikel eene verbetering eischt, ten einde de bepaling beter te doen beantwoorden aan het doel.

» Er is namelijk opgemerkt, dat niet uitdrukkelijk is bepaald, dat de kohieren door den raad vastgesteld, wederom ter visie zullen worden gelegd. Het stelsel van de wet is, dat de kohieren voorloopig worden vastgesteld door burgemeester en wethouders en voor goed worden vastgesteld door den raad. De raad kan in de door burgemeester en wethouders voorloopig vastgestelde kohieren verandering brengen op tweeërlei aanleiding. Hij kan dit doen of ten

gevolge van ontvangen reclames, of uit eigen beweging. Nu zouden de aangeslagenen, die getroffen worden door de verandering, welke de raad uit eigen beweging in de vroeger vastgestelde kohieren had gebragt, beroofd zijn van het regt van beroep op Gedeputeerde Staten. Dit kan niet. Die aangeslagenen moeten evenzeer het regt van beroep hebben op Gedeputeerde Staten als degenen, die gereclameerd hebben tegen de voorloopig vastgestelde kohieren, en aan wier bezwaren door den raad niet mogt zijn voldaan. Er zouden door den raad uit eigen beweging veranderingen kunnen worden gemaakt, waardoor aangeslagenen, die geen bezwaar tegen de voorloopig vastgestelde kohieren hadden, werden getroffen. Om *hierin* te voorzien, en dus de bepaling beter aan haar doel te laten beantwoorden, stel ik voor tusschen de 3de en 4de alinea de twee volgende nieuwe alinea's in te lassen.

Zoo kwamen, als waarborg voor de aangeslagenen, de alinea's 4 en 5 in art. 265 gemeentewet.

Adressant wil, dat men onder *een ieder* niet ieder *be langhebbende*, maar ieder *belangstellende* zal verstaan, en dat wel op grond van het beginsel van openbaarheid. Het komt den ondergeteekende voor, dat die uitlegging berust op eene handtastelijke *petitio principii* en den wetgever eene ongerijmdheid in den mond legt.

Aanslagen op kohieren of gaarderboeken heeft men overal en altijd gehad en van allerlei soorten. Vruchteloos zou men naar de reilen vragen, waarom, wat de toepassing van het beginsel van openbaarheid betreft, plaatselijke directe belastingen eene uitzondering op den regel zouden moeten maken. De Memorie van Toelichting zou hierover niet gezweven hebben. Zij teekende, als terloops, aan, » bij de bepalingen van artt. 264—266 is de zin der slotbepaling van art. 4 van het Koninklijk besluit van 4 October 1816 (*Staatsblad* n°. 54) behouden, doch ontwikkeld". Invoering eener tot nog toe onbekende publiciteit ware toch iets meer dan ontwikkeling der behouden bepaling geweest. Ook in verband met de vergissing oorspronkelijk in art. 265 begaan, mag men vermoeden, dat aan den steller van art. 264 bij die ontwikkeling art. 155 der Belgische gemeentewet voor oogen

stond: le projet de rôle de répartition, formé en conformité des dispositions existantes, après avoir été arrêté provisoirement par le conseil criminel, est soumis, pendant quinze jours au moins, à l'inspection des contribuables de la commune sur l'avis qui en aura été préalablement publié par le collège des bourgmestre et échevins; pendant ce temps les contribuables qui se croiraient lésés par leur cõtisation, pourront réclamer auprès du conseil communal. » Les contribuables" werd weergegeven door » een ieder", omdat niemand weten kan of hij op het voorloopig kohier gebragt is, alvorens hij zich daarvan heeft vergewist; doch weigering van inzage kan, als niet naleving eener wettelijke formaliteit, naar de beginselen van het regt geen grond van vernietiging opleveren, zoo zij aan een bloot belangstellende en niet aan een werkelijk belanghebbende die er door benadeeld is, in zijn regt van reclame, is wedervaren.

De uitlegging, door adressant verdedigd, leidt tot de ongerijmdheid, dat de wetgever de openbaarmaking niet heeft voorgeschreven waar zij wèl en daarentegen wèl heeft bevolen, waar zij in dat stelsel niet had moeten zijn verordend. Het publiek toch zou dan belang hebben de aanslagen te kennen, waarnaar de belasting geheven wordt. Het kohier, door Gedeputeerde Staten *executoir* verklaard, ligt evenwel niet ter visie. Wel daarentegen het voorloopig kohier door burgemeester en wethouders vastgesteld, niet tegenstaande dit slechts een ontwerp is, dat niets beslist en voor algeheele wijziging door den raad en door Gedeputeerde Staten vatbaar is.

Er kan dus, naar de meening van den ondergeteekende geen redelijke twijfel zijn, dat de ter visielegging in de artt. 264 en 265 der gemeentewet bevolen, moet beschouwd worden als eene formaliteit ten behoeve van een ieder die belang heeft. Weigering van inzage aan een bloot belangstellende, die daardoor in zijn regt van verdediging als belastingschuldige niet verkort wordt, schijnt hem noch met de wet noch met het algemeen belang in strijd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

KAPPEYNE.